

Վարագայի Հավատիս Հաճութատ տեֆա, եանի բազար իրիւնի. սալը, քեննչեմպիս, վե ճիւն մա իրիւնի կիւնիւրի չըգմագտա տըր :

Վարագա սենեակ 200 նիւսիւ վերիւկ, գըյ-միւթի տախի պիր սենե իշն 200, վե ալթը այ իւ-ջին 100 դուրուշտուր :

Եիւզ զուրուշու պիր տեֆատա վիրեմէյէն քե-սանտան եայրնը 50 զուրուշ տախի ալթնարագ, իւ-ջալը 50 նիւսիւ զաղեթա վերիւնէք տիր :

Վարագա թանե իւն 50 չէր փարայա սաթըլա-ճագ տըր :

Իլանաթըն սաթըրը իւք տեֆա իշն 3, իքինճի

տեֆա իշն 2, վե իւշիւնճիւ վե զիյաւե տեֆա-լար իշն 1 զուրուշտուր :

Մեթուպ վե սայիրե ք Վարագը խաննա-իւթ գաթտա, 1 նիւմբուր օտապա, Փանսեան Վարագետ իսմինե կեօնտերիւնէք տիր :

ԱՅԳԱՅԻՆ

Մըրրտա քի Գեր. Մհրտիչ եպիսկոպոս ալեյինտե, պիր իքի Հաճութատը պիր չօգ չէյլը եազըլմագ վե իշիտիւմէքտ տիր. նաթըլ քի, միւմայիլէյս սըբազանըն կէրէք ալեյինտե վե Հազգընտա ալթըլմըլ մա-լիւմաթլարը, պիլա մուհաթէմ պէյան իթ-միշիդ տիր :

Իշիթ պու տեֆա, շու ալիտեքի թափ-սիլլի, վե հազըն թարիսլի պահս թարաֆը-մըղա կէլմիշ օլտուղունտան, քեզալիք պիլա մուհաթէմ, եանի քեյթիյէթին սօնունա պէլէմէք նիյէթիյէ պնէն պէյան իտերիլ :

Գահիրէ, 20 մայիս, 1865.

Խմբագիր :

Լ.յս օրերս նշանաւոր դէպքեր տեղի ու-նեցան հոս. որոց ճիշդ տեղեկանալ հարկ ըլ-լալով ազգին և մանաւանդ Հայ կղերին, կը ցանկամք զանոնք ձեր պատուական լրագրին միջոցաւ մանրամասնարար հրատարակել. քա-նի որ Բեմաւէնի ալ զադարեցաւ Գեր. Մը-կըրտիչ եպիսկոպոսին շնորհիւ :

Լ.դէն ձեզի և ազգայնոց շատերուն յայտ-նի է թէ նորին սրբազնութիւնը Գաղատիոյ առաջնորդութենէն Կլլելով վիճակիս առաջ նորդական փոխանորդութեան պաշտօնիւ մայ-րաքաղաքս և կած օրէն 'ի վեր' դժբաղդաբար չկրցաւ հաճոյանալ տեղւոյս յարգելի ազգա-նոցը : Եւ որչափ որ ջանաց անմիջապէս դըպ-րօցի հոգաբարձութիւն, տպարան և լրագիր հաստատելով և թանգարան ու գիշերօթիկ վարժարան հաստատելու փափաքներով ինք-զինքը ազգին յառաջդիմութեանը ցան-կացող ցուցնել և անով սիրելի ըլլալ, սա-կայն իր բունած միապետական ընթացքը զ Վահանադրութեան ոգւոյն բոլորովին հա-կառակ վարմունքը, ազգը և ժողովն արհա-մարհելը, և որ աւելի չարն է, եկեղեցւոյ մէջ իր քարոզչերովը կերպ կերպ նախատա-կան և անարդական խօսքերով ժողովրդեան սիրտը վիրաւորելը լաւ ապացուցին թէ ինքը ազգասէր չէ, ազգին յառաջդիմութեանը հոգ չունի, այլ անձնասէր, փառասէր և մո-լի բռնաւոր մըն է : Արով ամեն մարդ առ-հասարակ իրմէ զղուեցաւ և ազգայինք միա-բան կ'սորհէին անոր միապետական ծանր լու-ծը թողնել, իր արհամարհական և նախնա-

տալից խօսքերը ա'լ չսեւ, և Հայոց ազգին առաջնորդացն ալ ազգու խրատ մը տալ :

Հատ չտեւեց, առիթը ներկայացաւ :

Լ.պիլ 24ին իրիկունը տեղւոյս յարգելի ազգայիններէն (եւեթ ըստած դասէն) խումբ մը իրենց մէկ բարեկամին բարի ճանապար-հորդութեանը համար հաւաքուեր և ուրա-խութիւն մը ըրեր էին : Եւ երգելով ու զու-արձանալով խմբովին Լուսնորդարանին առ-ջէն անցեր ու մինչև Լուսնի ըստած զգա-սալարը գացեր զուարճացեր էին առանց ո'ր և իցէ անկարգութեան, որ, Լ.ստուած մի ա-րասցէ, եթէ տեղի ունեցած ըլլար, անշուշտ Լ.գիպտական Լուսնորդութեան աշաւորը լստիկանութիւնը անարգել չպիտի թողուր այն Հայկական խումբը որ մոմեղինք և եր-գովք սահմանադրականովք ելելու մինչև Լու-սնի երթար, այլ հոն չգացած քիչ մը աս-գին իր պալատան վարի սրահները հսկումի կ'հրաւիրեր յիշեալ խումբը : Եւր լստիկա-նութիւնն ասիկա չըբաւ, յայտնի է թէ նոյն Հայերուն ըրած զուարճութիւնն անմեղ էր :

Սակայն Գեր. Մհրտիչ եպիսկոպոսին ան-մեղ չթուելով այն զուարճութիւնը, ինչու որ անոնք Լուսնորդարանին առջէն անցնելու ատեննին 'Կեցցէ' Մհրտիչ եպիսկոպոս' գո-չեր են, հետեւեալ աւուր քարոզին մէջ 'Լ.յս գիշեր խնդրերուն տարեդարձն է եզեր' չգի-տէինք' եւ ըսելով 'անոնց վրայ եփազէի նա-խատալից և անարգական խօսքեր տեղաց, որ մենք կրկնել չենք ուզեր, որպէս զի ատանկ խօսքեր ըսել չգիտցող եպիսկոպոսներուն բան սորվեցուցած չըլլանք :

Լ.յն անմեղ հանդիսին բոլոր բաժանորդ-ները և ամեն Հայերն առհասարակ գրգռե-ցան Սրբազանին այդ ըրածէն, ուստի առջին-ները յառաջիկայ ուրբաթ օրը, ապրիլ 30ին, հինգ հոգիէ բաղկացեալ պատգամաւորու-թիւն մը խրկեցին խաղական խորհուրդին, ըսելով թէ մեր յանցանքն ի՞նչ էր որ Սըր-բազանը վրանիս այսպէս նախատանք կ'ար-ձակի, և եթէ յանցանք մը ունէինք՝ ինչո՞ւ զմեզ առանձին չկանչեց և հայրաքար չխրա-տեց չսաստեց ու չյանդիմանեց, այլ հրա-պարակաւ ծաղրեց նախատեց և արհա-մարհեց

Եւ այն ատենը խաղական խորհրդոյն ան-դամներն ամբողջ ներկայ չէին թէպէտ՝ այլ ուրիշ անձինք կային և ջանացին պատգա-

մաւորաց անյիշաւորութիւնը խնդրել և Սըր-բազանին հետ հաշտեցնել : Եւ մեղ մար-դիկը ասոր դիմադրութիւն չըրին . . .

Գեր. Մհրտիչ եպիսկոպոսը մայիսի 9 ին կիրակի օրը վաղբաջ ընդ առաւօտն Հէկա-Լ.թման գացեր էր : Հատ մարդ այս ճամ-բորդութեան մեկնութիւն տուաւ թէ, Հայե-րը մասններ ու ինք փախեր է . . .

Եւ այն օրը կէս աւուր մօտ տեղւոյս լստի-կանութեան կողմէն երկու հոգի ցուցակ մը ձեռքերնին սրճարանները ապրիլ 30 ի պատ-գամաւորութեան անդամները կը փնտռէին, զորոնք գտնելով բանտարկներ են : Հատ մը Հայեր ասիկայ իմանալով խաղական խոր-հրդոյն անգամոց ոմանց կ'հարցանէին պատ-ճառը, և երբ անոնք 'Չենք գիտեր' կը-սեն, իրենք լստիկանութեան պալատը կ'դի-մեն իրենց ազգակցաց և բարեկամաց անմե-ղութեանը վկայելով զանոնք ազատելու հա-մար, բայց իրենք ալ վաղ կ'ըրուին, և նոյն իրիկունը քառասուն հոգւոյ չափ բանտը կ'մտնեն : Սակայն մէկ երկու ժամ յետոյ լստիկանութիւնը առաջին հինգ բանտաբե-կանները վաղ ցնելով միւսները կ'արձակէ թէ-պէտ՝ բայց մայրաքաղաքիս Հայ ժողովրդեան մէջ գորդիւնը կաւեցնայ, և շատ պարագա-ներէ և մանաւանդ կիրակի օրով առաւօտ-եան ժամերգութենէ յառաջ կանուխ գիւղը երթալէն գուշակելով թէ այս բանն ան-շուշտ Մհրտիչ եպիսկոպոսին թեւադրու-թեամբն եղաւ է, բոլոր Հայք միահամուռ կ'ըրգոն և կ'այրանան անոր դէմ, ու այն գիշերը մինչև լոյս խորհելով խորհրդակցե-լով անցընենուն յետոյ՝ հետեւեալ առաւօ-տուն մէկ կողմէն մնացած բանտարկեալներն ազատելու նարը կ'գտնեն, միւս կողմանէ ալ Հայաբնակ թաղերը ձեռագիր յայտարա-րութիւններ կ'պայտեն, որով Գեր. Մհր-տիչ եպիսկոպոսը ազգը մատնող և անաս-համադրական հռչակելով կ'հրաւիրէին ամեն Հայերը որ Լուսնորդարան հաւաքուին և զանի արտաքսեն :

Լստի գրեթէ բոլոր Հայք խուռն բեւոյժ մութեամբ Լուսնորդարան կ'եցուին լի ցա-մամբ և երբ կ'սաւուր մօտ Լուսնորդարան կ'մտնէին՝ տեսանք որ բոլոր Հայու տղաքը հոն են : — 'Բարեկամք, հոս ի՞նչ կ'ընէք, ի՞նչ կ'ուզէք :

— 'Մհրտիչ եպիսկոպոսն որ Միքայել

վարդապետը չենք ուզեր, պէտք է որ իսկոյն
և անպատճառ երթան ասկէջ", կայտառս.
խանէր ամեն մարդ: Մէջէնին շատ ըսող-
ներ ալ ծղաւ թէ, "Ա եղարաւոր բնաւ չենք
ուզեր այսուհետեւ:"

Ըստ մեր կարծեաց ասիկայ աւելի բանա-
ւոր էր: Որովհետեւ նախ կտեսնուի որ թէ,
գացած տեղերին խռովութիւն չհանդի-
պէին զանազան փնասներ չհասցընող, ազ-
գին երկպառակութեանն ու կրօնափոխու-
թեանը պատճառ չեղող վեղարաւոր շատ քիչ
ունինք գծադրաբար: Երկրորդ՝ որովհետեւ
հիմայ քանի որ ժողովները կան, մեր աշ-
խարհային գործերը կրնան տեսնել վարդա-
պետներէ շատ աղէկ: Իսկ հոգեւոր գործեր-
նին քահանաները կը կատարեն: Ուստի հարկ
չմնար որ մեր աշխարհային գործոցը մէջ մը-
ջընենք խռով մը կուսակիցներու, որոնք ար-
գէն աշխարհէ ձեռք քաշած են... (մինակ
ձեռնադրուած սրերնին...) և պէտք է թո-
ղունք զանոնք որ երթան վաճառքին ու անա-
պատները նստին և իրենց ու մեր հոգեւոյն
համար աղօթեն: Ենոք աշխարհէ քաշուած
ըլլալով՝ աշխարհային գործեր կատարելու
անկարող են, և ընտանիք չունենալով՝ ա-
մենեւին անյարմար են ժողովուրդ շահելու և
կառավարելու: Ուստի սրինաւոր և բանա-
ւոր կըլլայ որ միանձուք երթան մենանոցնե-
րը ապրին, և ժողովուրդն իր հոգեւոր պաշ-
տամունքը քահանաներուն կատարել տայ,
և եթէ չմը սխալիր, Հայաստանեայց Եկե-
ղեցին ալ ճիշդ այս նպատակաւ է որ ամուս-
նացեալ քահանայութեան կարգ մը սահմա-
ներ է, որ աշխարհային կենաց հետ յարա-
բերութիւն ունենալով՝ ժողովուրդեան մէջ
մնալու և անոր հոգեւոր պիտոյքը հոգալու
յարմարի: Ըստ մեր կարծեաց, եթէ ազգն
այսպէս միանձուքը մենաստանները թողու-
ն և աշխարհային գործոց մէջ չխառնէ՝ աւելի
բարոյապէս գործած կըլլայ, և ժողովուրդն
ու միանձուքը միանգամայն Հասկիստ կ'մնան:

Մենք Ս. Պապին աշխարհական և հո-
գեւոր իշխանութիւն միանգամայն վարելն
անպատեհ համարող ազգերէն մէկն ըլլալով
ասկաւին մեր վարդապետաց ձեռքը աշխար-
հային գործ յանձնելն մեր գաղափարա-
նը հակառակ կուգայ...

Իայց, բարեկամ, մեր պատմութեան ըն-
թացքէն շատ խոտորեցանք, ուստի՝ աւելի
ևս չհեռացած՝ անոր թելը վերստին ձեռք
առնունք:

Եռաջնորդարան խոնոզ բաղմունքիւնը
«Մկրտիչ Երզնկացոյց չենք ուզեր» գո-
չած աստեղ՝ նորին Սրբապետութիւնը Ելի-
— Ելման կը գտնուէր: Ուստի որոշուեցաւ
զենքը Վահրէ հրաւիրել և իսկոյն առաջ-
նորդական կնիքն ու փոխանորդութեան պաշ-
տօնը ձեռքէն առնուլ: Ենթադրէս հրաւի-
րակ խորհուեցաւ ի Ելի — Ելման, և գեր-

Փոխանորդը երեկոյեան մօտ վերադարձաւ ի
Վահրէ, և ուղղակի Սրբապետ երթալով
գիշերն այն տեղ գեր. առաջնորդ Սրբազա-
նին տունն անցուց:

Ետեւեալ առաւօտուն, մայիս 11 ին եր-
կու երկսկոպոսունք Եռաջնորդարանն եկան և
Հայ հասարակութիւնը խռով խռով հոն
գումարուեցաւ՝ իւր 150 հոգի: Եսոնց կող-
մանէ հակիրճ բանիւք գեր. փոխանորդին ի-
մաց արաւելով գծագրութեանց պատճառնե-
րը, ըսուեցաւ թէ ազգն այսուհետեւ իրեն
վրայ մտահոգութիւն չունի, ուստի պէտք է
յանձնէ առաջնորդական կնիքները և իւր հը-
րաժարականը գրով տայ:

Հայե՛սքե՛մ ժողովուրդն սկսաւ միաբերան
աղաղակել թէ «չենք ուզեր Մկրտիչ եպիս-
կոպոսը, չենք ուզեր Սրբայէլ վարդապետը
և երկուքը մէկտեղ պէտք է որ առաջնորդա-
րանէս շուտով դուրս ելնեն, որովհետեւ ի-
րենք խռովարար են» և այլն և այլն:

Գեր. Մկրտիչ եպիսկոպոսն ամենեւին
ընդգրկմունքիւն կամ հերքում և կամ բողոք
մը չըրած՝ իսկոյն յանձնեց կնիքներն ու հը-
րաժարականը գրով տուաւ, որն որ ժողո-
վորդեան կարգացուելով ընդունելի եղաւ:

Եսոնց հետեւ Սրբայէլ վարդապետին հոս
չմնալն ալ ապահովեցնելէ յետոյ՝ ժողովուրդը
որոշեց գաղտնի բուհարկութեամբ առժամա-
նակեայ յանձնաժողով մը կազմել ինն ան-
ձինքներէ, որպէս զի գեր. Փոխանորդին
հաշիւները նայի, նորէն լծադական Խոր-
հուրդ մը կազմէ և Ենթահոս ժողովը ընտ-
րութեան գործը, որ գեր. Կոնստանդին օրս
ի կը ձգէր, դուրս աանի, և մինչև ան ա-
տեն պատահած աղբային գործերը տնտրինէ:
Ուստի ամենքն ի միասին Ս. Եկեղեցի իջան
և յիշեալ յանձնաժողովոյ անդամոց ընտրու-
թեան բուհարկութիւնն ըրին մեծաւ եռանդ-
եամբ: Եւ գործողութիւնն աւարտելէ յետոյ
ամէն մարդ իր տեղը դարձաւ գոհ սրտիւ և
զուարթ դիմք ու յանձնաժողովն իր պաշ-
տօնը գործադրել սկսաւ:

Չենք կրնար այժմէն գիտնալ թէ այս
գէպերն ու փոփոխութիւններն ինչ աստիճան
աղէկ հեռեանք պիտի ունենան, բայց կրի-
աբար թէ և կմաղձեմք որ դոնէ այսուհետեւ
տեւական խաղաղութեան սկիզբ մը ըլլայ և
կազմուելիք ժողովներն աւելի կանոնաւոր յա-
րատուութեամբ ընթանան և ազգին վիճակին
պիտանացու ծառայութիւններ մատուցանեն.
և ասիկա կրնար ըլլալ երբ Գեր. Մկրտիչ
եպիսկոպոսը գահընկէց ընելու ատեն ցուցու-
ցած միաբանական ոգինին միշտ ունենան աղ-
բայիքը: Երբեք շատ նշանաւոր էր այն միա-
բանութիւնը, սակայն ատիկա պէտք է ամեն
ատեն և ամեն գործի մէջ ըլլայ և միշտ ազ-
գին օգուտը նպատակ ունենալով: Եսոնց
այդ նպատակին եղած միութիւնն ու եռան-
դը գովելի չէ, վասն զի քիչ ժամանակութեան

կիրքէ յառաջ եկած կրնայ համարուիլ:

Սակայն սա անուանալի է որ այս գէպքը
մեծ օրինակ մը պիտի ըլլայ Հայ կղերին, որ
հասկընայ թէ ազգը իւր իրաւանց տէրն է և
Եթողուր որ առաջնորդ մը կամ վարդապետ
մը երկար ատեն իր իրաւունքը ոտնկոխ ընէ
և բռնանայ իր վրան. և թէ՛ ազգն իւր ե-
կեղեցոյ և առաջնորդարանին տէրն է և օ-
րինքը իրաւունք ունի հոն բռնացող վարդա-
պետին թեկն բռնել և դուրս հանելու: Եւ
վերջապէս թէ՛ առաջնորդ մը իրաւունք չու-
նի՝ հայր եմ՝ ըսելով ժողովուրդն իրեն գերի
ընելու և առաջնորդարանն ու ազգին կա-
լուածներն իրեն սեպհական ստացուածքին
պէս բռնելու. վասն զի անոնց տէրը ազգն է
և ուղածին պէս կրնայ գործածել զանոնք:

Երբ՝ օրինակէ խրատուելու տրամադրու-
թիւն ունեցող կարգաւորներն այսուհետեւ
կրնան մտադիր ըլլալ որ այժմ ժողովուրդը
կ'յոր զկուրայն իր առաջնորդին կամ վարդա-
պետին հետեւելու. հպատակելու տրամադրեալ
չէ, և կուզէ օրինք իր ունեցած իրաւունքը
վայելել ու ձեռքէ չհանել: Ուստի իրենք
ալ այսուհետեւ կրնան ըստայնմ հայրաբար
խտրմաբար և սիրով վարուիլ իրենց ժողո-
վուրդին հետ, չբռնաբարել անոնց իրաւուն-
քը և մանաւանդ բարի օրինակ տալ իրենց
գարկեշտութեամբն ու հեղուծեամբը, և ոչ
թէ իրենց չունեցած ու չցիտցած բարոյակա-
նութիւնն անոնց դաս տալու համարձակելով:

Հայ ժողովուրդը որ այժմ ամեն ճիգ կը
թափէկոր իր գործերը սահմանադրապէս կա-
ռավարելու, կարելի է որ միմիայն մէկ վար-
դապետի մը կապուի և անոր ետեւէն երթայ՝
ո՛ւր որ նա ուզէ: Ոչ. այսուհետեւ ժողո-
վուրդը մէկ մարդու կամքէն չիախելի իր կամ-
քը, այլ կուզէ օրինաց հետեւիլ, օրինաց
հպատակիլ: Եւ ո՛ր առաջնորդը որ այսպէս
ընէ՝ նա սիրելի կըլլայ ժողովուրդեան:

Գիտեմք որ այս խօսքերը Գեր. Մկրտիչ
Երզնկացոյցի համար չեն, որովհետեւ նա
օրինակէ խրատուելու տրամադրուալ չէ, և
կուզէ ամեն բան բռնութեամբ ընել: Երբէն
կաշխատիկոր կառավարութեան ձեռքը և ի-
րեն կուսակիցներ շահելով՝ վերստին հաս-
տատուիլ իր հրաժարեալ պաշտօնին մէջ,
և ազգիս համար ալ եփալէկ զրպարտու-
թիւններ ըրել է կառավարութեան առջև
զանի անկարգ և կասկածելի ցուցանելով:
Իայց առանց մարդարէ ըլլալու իրեն կրնեմք
թէ զուր տեղը կաշխատի, և կառավարու-
թիւնն իրեն չըսել թէ՛ Վզգն ուզէ չուզէ,
դու գնա անոր առաջնորդէ:

Լ. Գրիգոր Գրիգոր:

Պու պահս Ս. արագատա, վէ խոստումի-
չէ պու շաբաթ կիւնքի Ս. աստիտէ եաղըան
պաղը չէ յլէրին եանըլ օլտուղու պէյան իթ-
մէքտէ տիր. վէ նասըլ քի կէօրլունմէքտէ
տիր, թարիխիտէ բէք ալ կիւնքի տիր ց
եանի էն սօն հավատիս տիր:

Լինելու լուսաւորչականը, եւնի աւաջնորդա նայիլ օլուգըրընտա, եւնի եւնի իսլահաթա վէ Սահմանագրութիւնուն իճ-րասընտա նայիլ օլուգըր իւմիտինտէ կեզե-բէք, գեր. (Յակոբ սրբազանը պիւլիւք սե-վինճէր իւն գարշըլամըլար, պու կիւն քարող վիրէճէք իմիլ, վէ եարըն պատարագ իտեճէք իմիլ տէյէրէք գօշուշմուշար, վէ Կե-հիւ-զէլ զգեստի վար տըր, թագը, վաւաթը, վէ փորուրարը ալեատան ալեա տըր, հէլէ թագըն իւզէրինտէքի ինճուլէրէ միւզէյէն սուրէթ-լէրէ հիւ տէյէճէք եօգտուր, իւլ օլ օրթատա քի թաշա բէք վուրուլտուլ" լազըրտըլարըլ-լա մէսուր օլմուշար իսէտէ, հէնուզ շիւ-տիլէ գատար Սահմանագրութիւնա պիւր իճրա կէօրէմէմիլէր տիր:

Պիւր թագըլմարը պէջլէ պայաղը շէյլէրէ պազըպ սեվինտիլէրի հալտէ, էօթէտէն ալ չօգ միլէթէճէ իսլահաթա արզուբէլ պուլու-նանլար տախի, "ա՝ ճանըմ նէյէ" եարար էյ-լէ շէյլէր, իճրայա պագալըմ, հանը Վաղա-քական Լյոնական մէճիսլէրմի նէլէր, նիհա-յէթ պիւր շէյլէր օլաճագտը, միլէթին իշ-լէրինէ պագըլաճագտը" տէմէքտէ, վէ պաշ-գալար տախի գարշըլըգ վիրէքէք, "ատամ սիլտէ, օ տէտիկինիլ շէյլէր Լինելու իւլիւն տէյիլտիլէր, պուրասը պէջլէ կէլմիլ, վէ պէջլէ կիտէճէք տիր, պիլ գաճըն առաջ նորդտան խայր կէսըմիւշիւլ քի... " տիմէք-տէ, վէ կէրուտէն չօրպաճըլար թագըլմը չը գարագ, "ա՝ գուզում, սիլ չօճուգմուտու-նուլ, օ տէտիկինիլ շէյլէր նէֆսի Լաթան-պալտա տախի օլամայօր, նէրէտէ գալտը Լին-կիւրի" ճէվալընը վիրմէքտէ, վէ տայիմա պիւր թէսէլլի արամագ իսթէյէնլէր, "նիլի", ալ էֆէնտիմ, զազէթալար օգոճմայօրմու-սունուլ, տահա կէչէն կիւն Լիվաստա վէ ֆիլան ֆիլան մէմէթէթէրտէ իճրայէ կէլէն իմթիհանլարը, վէ գըղարըն քերականութիւն սգուտուգըրընը իլիթմէտինիլմի" տիմէքտէ իսթէրտէ, զտտընը սեյլէմէք իսթէյէնլէր տախի, "մաշալաճ, ազըլմ օլսատա ինան աամ, արապճա պիլիւրմիսին, ուլտուր ուլտուր սեյլէր, տէմիլէր, զազէթաճըլարտա, ուլտու-րուպ ուլտուրուպ եազմագտալարըլար. նէրէ-տէ պու եօղուրտուն պօլուղու, գըղար քի-րականութիւն օգույաճագըլար իմիլ, հա՛, հա՛, հա՛" տիմէքտէ իմիլէր:

Լուսաւորչ սրբազան քէնտի իսթիյարը-ղընը էօղիւր պէյան իտէրէք, վանքըն իշ-լէրինէ պագմասը նիյէթլէ պիւր եազըճը իս-թէմիլ, վէ իլէրուտէ պուլունան աղալար, տէյիլ էրպալընը տիւշիւնէրէք, իլա պիւր փղըգ ալըն նիյէթլէյէ, հէր պիւրի քէնտի թարաֆընտան պիւրիսինի սեվգ իթմէյէ պաշ-լամըլար տըր:

Վէլհասըլ Լինելու վիճակը էհալիսի բէք գաղա պիւր հալտէ գալմըլ օլուպ, չօրպաճը կիւրուհի իսէ Սահմանագրութիւնա զըտտ օլ-

տուղունտան, վէ առաջնորդ սրբազանտա շիւ-տիտէն իսթիյարըղընը մէյտանէ գօյմագտա պուլունտուղունտան, պաշգա եւրէր միսիլ-լու, օրայա տախի խասսէթէն ատամ կէօն-տէրիլմէտիքճէ Սահմանագրութիւնուն իճրասը միւլէին օլամայաճագ տըր վէ օլամալ:

Հէնուզ Սահմանագրութիւն տախի Սահմանագ-րութիւն իճրա օլունամատըգճա, թաշալար-տա հիւ պիւր շէյ օլամայաճագը պի իշթի-պաճ տըր, վէ պու շէյտէ շիմիլիլ Վալա-քական փողովուն բէք ալեա մալիւմու տուր. պագալըմ շու կիւլիւլէ զալէպէ իտէպիլէճէք մի տիր:

— Թաշալարտա աղ չօգ մէթմէպլէրէ պագմագ արզուսու չօղալմայա պաշալմըլ տըր. նասըլ քի պու տէֆա, Վէօթաճահա մէթմէ-պիւնտէ տախի պիւր իսթիհան վէրիլտիկինտէն, մէսուրէն թարաֆըլա պիւրիլմիլ տիր:

Վէնուլթիւնա պաշանմալտան էվէլ չօ-ճուգըլար կիւզէլ կիւզէլերգլէր օգումուշար. վէ պատէհու շալիւրտանտան պիւրիսի ալիւր-հաթա պիւր ճառ օգումուշ, վէ ազըպիւնտէ քերականութիւն, հայոց պատմութիւն, քրիս-տոնէական վարդապետութիւն, պիւրալ աշ-խարհագրութիւն, վէ թիւրքէ վէ էրմէնիճէ թէրէմէ վէ շարագրութիւն իւզէրինէ Թիւ-ալար օլունմուշ, վէ մէմուլ օլունմաճագ սու-րէթտէ ճէվալար ալըմըլ տըր:

Սիւլլէր պիւրիլթտէ, Վեր. (Յովսէփ սրբազան, ուսումնասիրութիւն իւզէրինէ պիւր խայլի միւլէտիւր նասիհաթլար վէրմիլ, վէ շալիւրտանտա թէքրարէն տիլիւզան երգլէր օգումուշար, վէ հէր քէս մէմուլ ու մէսուր օլմուշտուր:

Վէօթաճահա մէթմէպիւնտէ վարժապետը իթմէքտէ օլան Վալիւնան Վլան էֆէնտի, 20 չաղարընտա պիւր տէրգանը օլուպ, ճիւ-զի պիւր մաաշ իլէ, ֆէտաքեարաճէ չալըլ-մագտէ օլտուղունտան իզհարը թէչէքքիւր իլէ, քայ ու իգտամընը թէչիլգ իտէրիլ:

Վէլքիւր քննութիւնտա խայլիճէ ճէօմա-աթ հալըր պուլունտուգտան պաշգա, սա-պըգ ճնմարան շալիւրտանընտան տախի պիւր զաթ պուլունմուշտուր:

Լարըղմըլ մէթմուպտա իւլ թէչէքքիւր վար տըր. պիւրիսի Սահմանագրութիւն Նէվահի-ճիւնան Լղիաղար աղա հագըրտա տըր, շիւնքի պուլունտան էվէլլէր վարժապետը-րինին պէլ սէնէլլէր մաաշընը քէնտի քի-սէսինտէն իհտա իթմիլթտէն պաշգա, աշ-խարհաթա լիսան իլէ քերականութիւն տէրսլէրինին պաշանմասընա տախի սէ-պէպ օլմուշտուր: Լիւնիսի սրբազան առաջ-նորդարըլ հագըրտա, վէ իւլիւնճիւսիւ, իլք վարժապետլէրի չըրաղը օլան շիմիլի վար-ժապետլէրի հագըրտա, շիւնքի քէնտի մէմ-լէթէթլէրի մէլլէսի օլտուղունտան պայի-սի իթմիլարընտան տախի պուլունմագ-աա տըր:

Վէօթաճահա միւլթեսարըրթը թիւլիլգ մա-շա հաղըթլէրի, վէ հաթիմէֆէնտի հաղըթլէ-րիլլէ առաջնորդարանա թէչիլթ իլէ, սըր-բազան ճէնապլէրինէ զիյարէթ իթմիլէր, պիւր սաաթ գատար օլմուրմուշար, վէ կէրէք թէչ-րիլթէրինտէ, վէ կէրէք կիթմիլթէրինտէ, մէթմէպ շալիւրտէրի պէսթէլէր օգույարագ իզհարը թալիմ վէ շիւքրանիյէթ իյլէմիլ-լէր, վէ էհալիլ զիյատէսիլլէ մէսուր օլմուշ-տուր:

ՎԱՐԱՊԱՅԻ ԶԱՎԱՏԻՍ

ԶԱՎԱՏԻՍԱԹԸ ԽԱՐԻՃԻԷ

Պէլլիթէրի տիւլանը հիւայուն սէատէթլու-Նիյաղի էֆէնտի, վէ տիւլանը զապլիլթէ-րէյիսի սէատէթլու Սալիհ էֆէնտի հալա-րաթընա թէպիլլէն իթիւնի թիւթպէտէն պիւրէր-գըթա Վէճիտիլլէ նիշանը ալիսի իթա պուլունմուշտուր:

— Նիլ իսլահանէսինտէ (էօթիւլ վէ սահիպիլ չօճուգըլար իլին պիւր մահէլ) Սա-լամ վէ Սիւրիթիյանտան եիւլ պու գատար չօճուգ մէվճուտ օլուպ, պուլունարըն էն պիւ-րիյիւ օն տէօրթ, վէ էն քիւլիւկիւ նէտի-նաշընտա օլտուղու, վէ թիւրքէ վէ պուլար-ճա օգույալ եաղտըլարը, վէ ճիւլմէսի թէր-զիլթ վէ գուլտուրաճըլը սանաթընը իլլէ-մէքտէ, վէ էտէպիլթը ինսանիյէթ թէալ-լիւլ իթմէքտէ պուլունտուգըլը, վէ եէվ-միլթ օթուլ գաթ մըգտարը զապլիլթէ էլ-պիսէսի, վէ եիկիւրմի պէլ շիլթ գատար գուլ-տուրա տիլթմէքտէ օլտուղարը կէօրէլլէրին մալիւմու տուր: Պուլարտան եիկիւրմի սէթի-զիլթի նիւմէրտա, վէ օն տէօրթ եաշընտա օլան, վէ գուլտուրաճըլը սանաթընտա պու-լունտան Պէլլիթարը Մհմէտ, կէչէնտէ լէտէլ իթմիլթէն սէթիլ սաաթ զարթընտա իւլ շիլթ զապլիլթէ գուլտուրաճընը քեաթիլլէն պիլիլ վէ տիլթիլ վէ վիճուտէ կէթիլթիլ օլմալլէ, էկիլթի պուլունտան պաղը տիլթիլլէրի մաթիւս գուլվէթիլլէ չափուգ եաթըլըլ իսէտէ, պիւր թագըմ տիլթիլլէրի էլ իլէ իլլէմէկէ միւհ-թաճ օլտուղու հալտէ, մէրգուլուն շու տէրէ-ճէ սիւրաթը, վէ քէսպ իլլէտիկի մէհարէ-թի, շայանը աթէրին պուլունմուշտուր:

ԹԱՆԻՆ

— Լիւնի օրտույի հիւմայուն միւշիլ տէվլէթլու Վպտի բաշա հաղըթլէրի, աշ-վալ վէ մէվաղըն ասկէրիյէնիլին թէթիլլէ վէ մուլայիլլէսի զըմընտա, իլի կիւն մու-գատտէմ (մայիս 24 տէ) Բուսճուղա մուլ-սէլթ պուլունմուշտուր:

— Թիւնա վիլայէթի հիւքքեամ միւ-թէթիլլէրի իւհտէրինէ թէվլիհ պուլուն-լան ֆաղիլթլու Վէճիլ էֆէնտի հաղըթլէ-րի, մայիսին եիկիւրմիսին կիւնիւ Բուսճու-ղա վաալ օլմուշտուր:

ՍԱՀԻՊ ՂԱՅԻԹԱՆ ՎԷ ԹԱՊԻՆԵՆԷ
Թ. ՄԻՆԱՍԵՆԱՆ